

Документ за разглеждане в заседание

B9-0501/2023

8.12.2023

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ

за приключване на разисквания по изявления на Съвета и на Комисията
съгласно член 132, параграф 2 от Правилника за дейността
относно 30 години критерии от Копенхаген – осигуряване на
допълнителен тласък за политиката на разширяване на ЕС
(2023/2987(RSP))

**Томас Вайтц, Виола фон Крамон Таубадел, Франсишку Герейру,
Гуендолин Делбос Корфилд, Франсоа Алфонси, Жорди Соле, Ана
Миранда**
от името на групата Verts/ALE

Резолюция на Европейския парламент относно 30 години критерии от Копенхаген – осигуряване на допълнителен тласък за политиката на разширяване на ЕС (2023/2987(RSP))

Европейският парламент,

- като взе предвид Договора за Европейския съюз (ДЕС), и по-специално членове 2 и 49 от него,
 - като взе предвид заключенията на председателството на Европейския съвет в Копенхаген от 21 – 22 юни 1993 г., известни също като „критериите от Копенхаген“,
 - като взе предвид съобщението на Комисията от 5 февруари 2020 г., озаглавено „Засилване на процеса на разширяване – надеждна перспектива за членство в ЕС за Западните Балкани“ (СОМ(2020)0057),
 - като взе предвид Специален доклад 01/2022 на Европейската сметна палата от 10 януари 2022 г., озаглавен „Подкрепа от ЕС за върховенството на закона в Западните Балкани – въпреки положените усилия, основните проблеми продължават да съществуват“,
 - като взе предвид своята препоръка от 23 ноември 2022 г. до Съвета, Комисията и заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност относно новата стратегия на ЕС за разширяване¹,
 - като взе предвид член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,
- A. като има предвид, че в член 2 от ДЕС се посочва, че „Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства“; като има предвид, че съгласно член 49 от ДЕС всяка европейска държава, която зачита ценностите, посочени в член 2 от ДЕС, и се ангажира да ги насърчава, може да поиска да членува в Съюза;
- Б. като има предвид, че в заключенията си от юни 1993 г. Европейският съвет установи критериите от Копенхаген за присъединяване към ЕС, които се основават на член 2 от ДЕС;
- В. като има предвид, че Черна гора, Сърбия, Северна Македония, Албания, Босна и Херцеговина, Турция, Молдова и Украйна понастоящем са страни кандидатки за присъединяване към ЕС; като има предвид, че Косово и Грузия се считат за „потенциални кандидатки“; като има предвид, че Европейският съвет предостави

¹ ОВ С 167, 11.5.2023 г., стр. 105.

статут на страна кандидатка на Украйна и Молдова на 23 – 24 юни 2022 г. и на Босна и Херцеговина на 15 декември 2022 г.;

- Г. като има предвид, че на 8 ноември 2023 г. по време на представянето на пакета относно разширяването председателят на Комисията обяви, че Комисията ще препоръча на Съвета да започне преговори за присъединяване с Украйна и Молдова, да предостави статут на страна кандидатка на Грузия „при условие, че правителството направи важни стъпки за реформи“, и да започне преговори за присъединяване с Босна и Херцеговина, „след като бъде постигната необходимата степен на съответствие с критериите за членство“; като има предвид, че на 14 – 15 декември 2023 г. Европейският съвет ще вземе решение относно тези препоръки;
- Д. като има предвид, че разширяването беше най-ефективният инструмент на външната политика на ЕС и една от най-успешните политики на ЕС, но ефективността му намалea значително през последните няколко години поради факта, че ЕС, и по-специално Съветът, не изпълниха обещанията си; като има предвид, че несправедливите забавяния и вето в Съвета значително подкопаха доверието в ЕС и способността му да насърчава политическата трансформация в държавите, обхванати от процеса на разширяване; като има предвид, че Парламентът несъмнено е най-подкрепящата институция на ЕС по отношение на разширяването;
- Е. като има предвид, че липсата на истинска политическа воля от страна на някои от политическите лидери в държавите, обхванати от процеса на разширяване, за постигане на напредък по основните реформи също навреди на политиката за разширяване на ЕС;
- Ж. като има предвид, че агресивната война на Русия срещу Украйна придаде ново геостратегическо значение на разширяването; като има предвид, че един действителен ангажимент за разширяване е стратегическа инвестиция в стабилността, сигурността, единството и просперитета в Европа;
- З. като има предвид, че през 2023 г. се отбелязва 20-ата годишнина от срещата на високо равнище в Солун, когато ЕС за първи път публично се ангажира с „европейската перспектива за държавите от Западните Балкани“; като има предвид, че оттогава само Хърватия се присъедини към ЕС през 2013 г.;
1. приветства препоръките на Комисията за започване на преговори за присъединяване с Украйна, Молдова и Босна и Херцеговина и за предоставяне на Грузия на статут на страна кандидатка; в този контекст призовава Европейския съвет на 14 – 15 декември 2023 г. да одобри препоръките на Комисията; отбелязва обаче, че в някои случаи тези оценки се основават на геополитически съображения, а не на осезаем и конкретен напредък и реформи, предприети от страните кандидатки;
2. отбелязва ограничените усилия, положени от някои държави, обхванати от процеса на разширяване, за изпълнение на изискванията за членство в съответствие с критериите от Копенхаген; изразява съжаление относно сериозната и тревожна липса на напредък – и дори връщане назад – от страна на някои държави, обхванати от процеса на разширяване, по пътя им за

присъединяване към ЕС;

3. счита, че новата методология на Комисията е дългосрочна политическа рамка, която следва да ръководи процеса на разширяване; подчертава, че присъединяването към ЕС трябва винаги да бъде процедура, основана на заслуги, и че всяка страна кандидатка трябва да бъде оценявана въз основа на собствените ѝ заслуги при изпълнението на критериите от Копенхаген, по-специално при гарантирането на пълно спазване на правата на човека, демокрацията, принципите на правовата държава и зачитането и защитата на малцинствата;
4. подчертава значението на зачитането и защитата на малцинствата като ключов елемент от критериите от Копенхаген, които се основават на стандартите на Рамковата конвенция на Съвета на Европа за защита на националните малцинства; в този контекст призовава за наблюдаване на защитата на малцинствата, след като дадена държава се присъедини към Съюза;
5. призовава Комисията и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), и по-специално делегациите на ЕС на място, да прилагат по-надежден и основан на заслугите подход, опиращ се твърдо на критериите от Копенхаген;
6. настоятелно призовава Съвета да се въздържа от блокиране на процесите на присъединяване на страните кандидатки, като се позовава на двустранни въпроси; призовава в този контекст за изменение на Договорите, за да се прилага в Съвета гласуване с квалифицирано мнозинство за междинните стъпки и решения в процеса на присъединяване, като същевременно се запази единодушието само за последната стъпка от присъединяването; във връзка с това призовава държавите членки да упражняват по-голям политически натиск върху тези държави членки, които злоупотребяват с правото си на вето по време на процеса на присъединяване с цел разрешаване на двустранни спорове, които нямат никаква връзка с критериите от Копенхаген; в този контекст изразява съжаление относно възобновяването от някои държави членки на анахронични исторически искания, което възпрепятства пътя към ЕС на някои страни кандидатки и значително подкопава доверието в ЕС;
7. изразява съжаление, че ролята на Европейския парламент по време на целия процес на разширяване е изключително ограничена, и призовава за засилен парламентарен контрол върху политиката за разширяване на ЕС; призовава Комисията и Съвета да вземат надлежно предвид опасенията и исканията, представени от Парламента;
8. подчертава специфичната роля на парламентарните органи в държавите, обхванати от процеса на разширяване, и призовава за засилване на тяхната роля в процеса на присъединяване към ЕС, като се има предвид тяхната специфична и ключова роля в необходимия процес на реформи чрез, наред с другото, сближаване на законодателството, надзор и достигане до гражданите; припомня необходимостта делегациите на ЕС активно да подкрепят това междупарламентарно сътрудничество в присъединяващите се държави;
9. отново изразява своята загриженост във връзка със сведенията, че членът на Комисията Оливер Вархеи, отговарящ за съседството и разширяването, умишлено

се стреми да заобиколи и подкопае централната роля на реформите в областта на демокрацията и принципите на правовата държава в присъединяващите се към ЕС държави; настоятелно призовава Комисията да започне независимо разследване на този въпрос и да докладва резултатите от разследването на Парламента и на Съвета;

10. призовава за допълнителни стабилни механизми за мониторинг на реформите и напредъка, постигнат от присъединяващите се държави, в допълнение към годишния пакет на Комисията относно разширяването; в този контекст подчертава, че е необходимо в редовните доклади също да се включи по систематичен и прозрачен начин и въпросът за липсата на напредък или обрата в напредъка; във връзка с това призовава за изясняване на условията за оценяване на всяка сериозна или продължителна стагнация или отстъпление, на които се основават ограничителните мерки срещу присъединяващите се държави; в този контекст отново призовава Комисията и Съвета да отменят ограничителните мерки срещу Косово;
11. отново повтаря своя призив към Комисията да предприеме мерки във връзка с препоръките в Специален доклад № 01/2022 на Европейската сметна палата, за да се гарантира ефективно въздействие на финансовата помощ от ЕС за подкрепа на върховенството на закона в Западните Балкани, по-специално чрез разработване на ясни насоки и показатели за прилагане на разпоредбите на Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП III) относно модулацията и обвързаността с условия; в този контекст отново призовава Комисията да ограничи финансирането по линия на ИПП III за управление на границите, тъй като това е в ущърб на компонента, свързан с основните принципи; призовава за увеличаване на финансирането по ИПП III с цел подобряване на условията за приемане на мигранти и бежанци, както и на достъпа до процедури за предоставяне на убежище в държавите от Западните Балкани;
12. приветства новия план за растеж за Западните Балкани, обявен от Комисията по време на представянето на пакета от 2023 г. относно разширяването; призовава Комисията да прилага строги условия и да отпуска средства само на онези държави, които постигат осезаеми резултати и провеждат реформи в областта на основните принципи; в този контекст призовава Комисията да предоставя финансова подкрепа само на присъединяващи се държави, които действително работят за добросъседски отношения и устойчиво помирение и са изцяло съгласувани със стратегическите цели, ценности и интереси на ЕС, включително с общата външна политика и политика на сигурност на ЕС;
13. приветства предложението на Комисията за Регламент за създаване на Механизъм за Украйна², който също така ще подкрепи свързаните с присъединяването реформи; отново заявява своята позиция относно механизма, както беше приета през октомври 2023 г.; изразява загриженост относно липсата на напредък в законодателната процедура и настоятелно призовава Съвета бързо да приеме общ подход относно регламента и цялостното преразглеждане на многогодишната финансова рамка, за да могат междуинституционалните преговори да започнат

² Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2023 г. за създаване на механизъм за Украйна (COM(2023)0338).

без по-нататъшно забавяне;

14. призовава Съвета, Комисията и ЕСВД да засилят стратегическата комуникация относно ползите от разширяването както в присъединяващите се държави, така и в държавите членки, със специален акцент върху борбата с дезинформацията и засилването на борбата с външната намеса;
15. подчертава необходимостта да се засили участието на гражданите и да се включи гражданското общество в процеса на разширяване; в този контекст призовава ЕС да отпусне допълнителни ресурси на участниците от гражданското общество, работещи в областта на ценностите и принципите на ЕС, демокрацията, изграждането на мира и контактите между хората; подчертава необходимостта от интегриране на равенството между половете, правата на човека (по-специално свободата на изразяване), защитата на малцинствата (като например ромската общност, общността на ЛГБТИК+ и хората с увреждания) и закрилата на защитниците на правата на човека в тези области, както и от пълно прилагане на принципа на недискриминация през целия процес на присъединяване; подчертава значението на увеличаването на междуличностните контакти между държавите – членки на ЕС, и държавите, обхванати от процеса на разширяване;
16. призовава държавите, обхванати от процеса на разширяване, които са постигнали значителен напредък по свързаните с ЕС реформи, да бъдат възнаградени с по-широко и постепенно въвеждане в различни политики и инициативи на ЕС, както и навлизане на единния пазар, като по този начин да могат да се възползват от четирите свободи; в този контекст подчертава, че ползи и инициативи като Европейската политическа общност не са алтернативи или заместители на разширяването, тъй като това би разбило легитимните стремежи на страните, които се стремят да станат държави – членки на ЕС;
17. призовава следващия колегиум на членовете на Комисията да назначи отделен член на Комисията, отговарящ за разширяването, и да възстанови Генерална дирекция „Разширяване“;
18. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на председателя на Европейския съвет, Комисията, заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, Европейската служба за външна дейност, правителствата и парламентите на държавите членки и правителствата и парламентите на държавите, обхванати от процеса на разширяване.